

МЕДИЦИНСКО СПИСАНИЕ

ИЗДАВА

ВАРНЕНСКОТО МЕДИЦИНСКО ДРУЖЕСТВО

Излиза на 1, 10 и 20 число сѣки мѣсецъ

ЦѢНАТА ЗА ГОДИНА
Въ България 8 лева
Въ странство 8½ « златни

ПОДПИСКИ СЕ ПРИЕМАТЪ
ВЪ РЕДАКЦИЈАТА НА
«Медицинско Списание», Варна

РЕДАКЦИОННИЙ КОМИТЕТЪ:

Д-ръ Юрдановъ
„ Пюскиллиевъ

Д-ръ Севвовъ
„ Ивановъ.

СЪДЪРЖАНИЕ: Популярна медицина. — Количествената анализа на водата земл. отъ чумната сръщя Гредското Управление. — Amyle i hydrat. — Интестинални силн и булмония. —

ПОПУЛЯРНА МЕДИЦИНА

ИЛИ

ДАВАННЕ ПЪРВА ПОМОЩЪ НА БОЛНИ И РАНЕНИ ВЪ ОТСЪТСТВИЕ
НА ЛѢКАРЬ.

ГЛАВА III.

Болѣсти на кожата.

(Продължение отъ брой 9).

Крастата. Тя е прилъпчива болѣсть, която всѣкий чловѣкъ може да прехване, но тя повечето пжти се срѣща въ нечиститѣ хора. Тя се представлява въ видѣ на едни малки пжичици, пжани съ бистра житкостъ, които се развиватъ най-

често между пръститѣ, върху рѣцѣтъ, въ вѣтрѣшната частъ на китчицѣтъ, но може да се распръсне и по цѣлото тѣло. Тя причинява голѣмъ сърбелъ, който още повече се увеличава при топлината на лѣглото. Въ една малка браздичка, близо до пѣпкитѣ се намира едно насѣкомо, единъ видъ акаръ, когото женитѣ отъ топлинѣ страни знаятъ да изваждатъ съ помощта на върха на игла, макаръ това животно и да е твърдѣ малко. Днесъ крастата се лѣкува много лесно. Достатъчно е три четири вечера на редъ да се растрива кожата силно до като се охлузятъ пѣпкитѣ, въ продължение на 25 минути, или съ ol. cadī или съ мехлема на *Helmerich* който се приготвява така: 100 грамма калиевъ карбонатъ, растопява се въ малко вода и послѣ се размѣсва съ 200 грамма тифенъ (кюзюргенъ) цвѣтъ и 800 грамма свинска мазъ.— За едно растриванне отива около 25 грамма; преди растриваннето добръ е ако има възможность, да се направи една сапунена баня, ако ли пъкъ такава нѣма, то да се промие тѣлото съ сапунена вода.— Като се свършатъ растриванията, трѣбва да се промѣнятъ дрѣхитѣ.—

Ако крастата е застарѣла или ако болния е слабъ или принадлежи на едно семейство страдащо отъ нѣкоя тежка наследственна болѣсть, въ такъвъ случай е добръ той предварително да направи седемъ или осемъ възтопи или кюзюртени бани отъ около 2 часа всѣка една и ежщевременно да му се даде да пие тизана отъ киселекъ. Ако банитѣ не могатъ да го излѣчатъ, тогава трѣбва да се растрива, както казахме по горѣ-

Крастата може да се излѣкува въ два часа: цѣлото тѣло се растрива силно въ продължение на половина часъ съ черъ сапунъ, послѣ пакъ въ продължение на половина часъ се растрива съ Хелмериковъ сапунъ. Веднага слѣдъ това се прави една възтопла алкалическа баня около единъ часъ и болния излиза оздравялъ. — Този способъ обаче излага на други кожни болѣсти, много по упорити; за това по-добръ е да не се бърза толкова, особено ако болния е младъ чловѣкъ и ако кожата му е много раздражителна.—

Лишентъ. Лишентъ сж произвеждатъ нѣкога отъ скърбъ или гнѣвъ, нѣкога отъ влажно и тъмно жилище, нѣкога отъ храната била тя възбудителна, изобилна или нѣкъ недостаточна, защото тукъ, както въ много други случаи, крайноститъ се сближаватъ.

Нечистотата сжщо ги произвежда, както и твърдото триене на нѣкои дрѣхи, намаляването дѣйствиата на кожата подъ влияние на истиванieto на времето, наследственността, недобрѣ излѣкуванитъ венерически болѣсти, крастата, ако тя е траяла дълго време, или нѣкъ се е излѣкувала безъ да се били зети достаточни предпазливости, най-послѣ варицитъ (разширение на венитъ) въ долнитъ оконечности.

Има лишен и може би тѣ да сж многобройни, които зависятъ отъ недостатъкъ на фосфоръ или тяфъ въ организма, тѣ се срѣщатъ въ лимфатичнитъ хора. Въ такъвъ случай трѣбва да се употрѣблява тяфъ въ видъ на пастили отъ 6 до 8 въ день и пепелъ отъ кости, много ситно растрита, по половина кафяна лъжичка въ началото на всѣко ядене.

Има лишен които замѣстватъ други много по-тежки болѣсти и които не трѣбва да се излѣкуватъ; има и други които се появяватъ у хора предрасположени, по наследство или темпераментъ, на лудостъ, на апонлексия (дамла), на охпка, на астма, на сърдечни болѣсти или на канцеръ (ракъ); такова лишен сж истенски благодѣянния на природата и почти винаги трѣбва да се оставатъ.—

За лѣчението на лишентъ преди всичко трѣбва да се отстранятъ причинитъ имъ и тѣй като всичкитъ лишен наченватъ съ едно възпаление на кожата, което често бива твърдѣ силно, то по-нѣкога е нужно да се пуска кръвъ; въ такъвъ случай помощта на лѣкаря е необходима не само за пуцанieto кръвъ, но и да се произнесе върху ползата, която може да се очаква отъ него, а освѣнъ това какъ е възможно да не се иска мнѣнието на лѣкаря, когато въ повечето случаи на лишен най добритъ лѣкарства сж скулмана, тинктурата отъ кантариди (испански мухи) и мишемора? Преди пристигването

на лѣкари, могатъ да се направятъ възтоили бани обикновени или легко кюкюртени, като се тури 30 или 40 грамма калиевъ сулфуръ въ водата. Слѣдъ банята трѣбва тѣлото да се истрие съ меко платно и лишентѣ да се намажатъ съ лой; три четири пѣти на день трѣбва лишентѣ да се мажатъ дебело съ лой за да не бжде изложена кожата на въздуха. —

Общитѣ или частни парови бани или парови души върху болнитѣ части сѣщо сѣ превъсходни противъ лишентѣ и особено противъ най тежкитѣ. Дрѣвнитѣ сѣ мияли застарѣлитѣ лица съ силенъ оцетъ. Възварата отъ дрвени сажди е полѣзна противъ лишентѣ; прави се мехлемъ отъ равни части прахъ отъ сажди и свинска мазъ; нѣкой пѣтъ се употребява чисто масло отъ можжевелиникъ или новечето пѣти то се размѣсва съ свинска мазъ; тѣй сѣщо мазъ отъ една часть кюкюртенъ цвѣтъ и три части свинска мазъ; а вътрѣшно се даватъ тизани отъ киселекъ, отъ кучешко грозде, отъ пимова кора, отъ дивъ съсьнъ и др.

Келя (Favus). Тѣзи болѣсти се срѣща най много въ кожата на главата, тя е твърдѣ прилѣпчива. — Тя се познава по свонтѣ сухи, желтикави корички, обикновено влѣбнати и съ една особена вонеща меризма. Тѣзи корички иматъ тѣзи заблѣжителности, че ако се тури върху единъ клонъ, отъ джбъ напимѣръ, праха който тѣ съдържатъ, то на това мѣсто на джба се развива келя, тѣй сѣщо както той се развива по кожата на главата. За лѣченнето на келя първомъ се пречистватъ коричкитѣ посредствомъ лапи отъ брашно на ленено семе, послѣ се остригва косата до самата кожа. Ако келя е скорошенъ, ще се опитатъ противъ него промивання и мазъ отъ сажди или слѣдующия мехлемъ на братия Махонъ: 80 грамма свинска мазъ, 15 грамма силна сода растопена въ твърдѣ малко вода и 10 грамма гасена варъ. Ако този мехлемъ начене да раздражнява божата, то ще се прекрати единъ два дена неговото употребленне, а на мѣсто него ще се маже съ дрвено масло три пѣти на день и ще се налага мѣстото съ платно натопено въ сѣщото масло; послѣ ще се закрѣпи съ еднакърна.

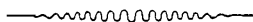
Ако келя е отдавнешенъ, трѣбва пакъ да се премахнатъ коричкитѣ посредствомъ лани, да се остриже косата около половинъ сантиметръ до кожата и послѣ да се наложатъ върху всичката болна частъ, ако тя не е голѣма, или върху половината, ако тя е голѣма, платнени панделки намазани съ слѣдующия съставъ: 125 грамма счукана чиста аммоніична гума и 375 грамма червенъ вишенъ оцетъ нагрѣва се до кипение въ единъ порцелановъ еждъ, послѣ се прецѣждатъ презъ едно платно не много често; остатокъ се турга пакъ въ еждината, върху него се налива 250 грамма оцетъ, нагрѣва се както и предишния, послѣ се прецѣжда и тѣй добититѣ два раствора се смѣсватъ. Тѣзи житкостъ се остава да се отап, (послѣ се прелива и се турга на огъня да се испарява до като загѣстне болното меда. —

Прилѣпенитѣ панделки се оставатъ два или най-много три дена, послѣ се пдъриватъ силно една по една въ направление противно на онова на косата, а мѣстото гдѣто сж били тѣ се намазва съ дървено масло и се покрива три пѣти на день съ мека хартия натопена въ ежщото масло. — Слѣдующия день или слѣдъ два дни отново се налѣпняватъ панделки и тѣй се продължава лѣчението до съвършено оздравяние. Ако болнитѣ части само на половина сж били налѣпени съ панделки, то слѣдъ като се снематъ тѣ, мѣстото се намазва съ дървено масло, а другата половина се налѣпнява съ панделки, тѣй щото въ продължение на всичкото лѣчение, едната половина на болното мѣсто е налѣпена съ панделки, а другата се маже съ масло. Това лѣчение се продължава въ средно число около петъ мѣсеца. Слѣдъ това, трѣбва още нѣколко недѣли да се продължава мазаннето съ масло.

Келявитѣ често биватъ блѣдни и слаби; въ такъвъ случай кюкюртениитѣ бани имъ сж полѣзни; но лѣкуването на келявитѣ трѣбва винаги да се ръководи отъ лѣкаря. —

Вшикитѣ. Когато дѣцата иматъ кожички по главата или пѣкъ не се глѣдатъ чисто, вѣшкитѣ могатъ да се завѣждатъ до такава степенъ, щото да имъ отнематъ всѣвакво спокой-

ствне. Въшкитѣ се умориватъ ако се маже главата нѣколко дни на редъ съ масло или съ свинска мазъ. — Силната сапунена вода също ги убива. Въшкитѣ на тѣлото и на влакнеститѣ мѣста умиратъ отъ кюкюртени бани или нѣкъ отъ мазание съ мехлема на Хелмерика. — (Слѣдва)

Квалитативната анализа на водата зета отъ чушмата срѣщу Градското Управление.

АНАЛИЗАТА Е ПОЧИНАТА НА 27-ИЙ ДЕКЕМВРИЙ 1886 ГОД.

отъ

Г. К. Иончевъ.

учитель при Варн. Гимназия.

Испарихъ 2000 грамма вода, малко повече отъ половината, остатокъ събрахъ на филтра (цидилката) и го испрахъ съ дистилирана вода. Така раздѣлихъ испарената (концентрираната) вода на двѣ порции: 1. твърдъ остатокъ и 2. филтратъ.

І. Анализъ на твърдия остатокъ.

Растопихъ този остатокъ въ Н С І и реагирахъ:

1. Съ $K_2Fe(CN)_6$ на Fe (жельзо). Получихъ слабо зелена утайка, значи жельзо надали ще има.

2. Надруга часть отъ растопения остатокъ, капнахъ нѣколко капки NH_3 и безъ да филтрирамъ, понеже не получихъ утайка, наляхъ достаточнo амониевъ оксалатъ (C_2O_4 $\left\{ \begin{smallmatrix} CONH_2 \\ LONH_2 \end{smallmatrix} \right.$ NH_4 и тутакси получихъ гъста утайка. Тази реакция доказва, че водата съдържа много калциевъ карбонатъ или сюльфатъ.

3. Послѣ 12 часа прецѣдихъ отаения калциевъ оксалатъ, наляхъ на ново NH_3 и съ Na_2HPO_4 получихъ тутакси бѣла утайка, безъ да чакамъ 12 часа. Тази реакция показва, че водата съдържа достатъчно количества магнезиеви соли.

4. На третя порция отъ раствора, наляхъ $BaCl_2$ и получихъ гъста бѣла утайка, безъ да се чака. Доказателство, че водата съдържа H_2SO_4 (значия, ветрибълъ).—относително сюльфати.

5. Остатокъ отъ раствора на филтратъ, испарихъ до сухо,

като му капнахъ предварително нѣколко капки HNO_3 (незапъ) и безъ да филтрирамъ, понеже не ми се показаха знакове на кремична киселина, като капнахъ амониевъ молибдатъ (NH_4)₂ MoO_4) послѣ два часа, получихъ слаба уждатна утайка. Отъ това заключа-
ватъ, се въ водата надали има фосфати.

Съ тѣзи 5 реакции, свършихъ анализата на растопения оста-
токъ въ HCl .

II. Анализа на филтрата.

1. На H_2SO_4 . Подкиселихъ една малка порция отъ филтрата съ HCl , и като притурихъ BaCl_2 получихъ бѣла утайка. Второ доказателство, че водата съдържа H_2SO_4 т. е. сѫлфати.

2. На Cl (хлоръ). Втора порция подкиселихъ съ HNO_3 и като налѣхъ малко AgNO_3 , получихъ гѣста уждатна утайка. Значи водата съдържа голѣмъ квантумъ хлоръ.

3. На H_3PO_4 . Не получихъ реакция. Не съдържа фосфати.

4) На HNO_3 (незапъ). Като испарихъ голѣма порция отъ водата до сухо растопихъ я въ спиртъ, испарихъ пакъ до сухо, остатокъ рас-
творихъ въ вода и съ H_2SO_4 и фенолъ реагирахъ на HNO_3 . Реак-
цията бѣше съмнителна.

5. и 6. Реакциитѣ на калции и магнезий (Ca и Mg), бѣха доста интензивни.

Съ тѣзи 6 и първитѣ петъ реакции, свършихъ работата си съ испаренитѣ 2000 грамма вода.

Слѣдующитѣ реакции, направихъ директно въ неиспарява
нне вода :

А.) Реакция на NH_3 и H_2SiO_3 . Тѣй като NH_3 (амониакъ) прави водата твърде нездрава, то реакцията направихъ на два
начина :

а) Зехъ 400 гр. прѣсна вода, филтрирахъ и я подкиселихъ съ HCl , испарихъ я идвамъ до сухо, раздѣлихъ остатокъ на двѣ
порций :

б) Съ Ca(OH)_2 . Възварихъ малко отъ водата и на устата на сѣда турихъ червена лакмусова книжка, която стана синя, послѣ натопахъ прѣчица въ HCl и я надвѣсихъ надъ устата на сѣда, около прѣчицата появиха се бѣли пари. Така доказахъ, че водата
съдържа NH_3 .

3) На H_2SiO_3 . Реакция неполучихъ. Значи водата не съдържа
кремачни соли.

в) На NH_3 . Съ несеровъ растворъ, получихъ доста гѣста
портокаллина утайка. Второ доказателство на NH_3 .

Реакции d) и в) доказватъ, че водата съдържа достатъчно количество амонякъ (N H_3).

В.) На свободна C O_2 (въглична киселота). Ако паливаме въ прѣсната вода, бистра киречена вода, попо малко, тогава се появява бѣла утайка, която се растопява, налейнишъ ли повече, тогава бѣлата утайка не се топи.

Това доказва че водата съдържа свободна въглична киселина.

С. На H N O_2 (азотеста киселота). Съ J K—нишеста, послѣ ъ, часа нишестата посинява. Доказателство, че водата съдържа H N O_2 . Тази реакция, контролирахъ и съ дестилирана вода.

Д.) На органически материи. Като испарихъ 1000 гр. вода до сухо и като пържихъ остатъка при 400°, той почерне доказателство, че въ водата има много органически материи.

Е.) На миризливи субстанции (гнили орг. материи) слѣдъ добро растрѣсване на $\frac{1}{4}$ литра вода, не се показва особно миризма. Значи не ги съдържа.

Е.) На матилка (суспендирани материи). Напълнихъ едно стъкло отъ двѣ литри, държахъ го 3 мѣсеца, забѣлжихъ слаба утайка, която не испитвахъ. Доказателство, че таква тѣла водата не съдържа много.

Ц.) Тѣй като първата реакция на Fe (желязо) бѣше съмнително, то като получихъ H Cl чиста, повторихъ реакцията върху 500 тр. концентрирана вода, която прецедихъ и остатъка растопихъ въ H Cl . Съ Fego-Cy-K. получихъ зеленикава боя; значи въ водата има слѣди отъ Fe (желязо). --

К.) Тѣй също първата реакция на H N O_2 бѣше съмнителна. Повторихъ опита съ индиговъ растворъ, отъ който капнахъ нѣколко капки въ 30 гр. вода и послѣ наситихъ съ 60 грамма $\text{H}_2\text{S O}_4$. Послѣ 8 часа боята на индигото се изгуби. Тѣзи реакция показва, че водата съдържа слѣди отъ H N O_2 —

I и M Химическите реакции съ танинъ и калцевъ перманганатъ, послѣ дванадесетъ дена, доказаха, че водата не е здрава. Реакцията съ танина не е толкова важна. —

Отъ всичките тѣзи реакции на водата трѣбва да се заключи:

1-^а) Че тѣй като тя съдържа много калцевии и магнезевии соли отъ които водата е много твърда, то тя не е добра за готвение, понеже млчно увира истие въ такава вода и не е вкусно.

2-^а) Че тѣй като водата съдържа амонякъ и азотеста киселина (N H_3 и H N O_2), то тя спорѣдъ рѣшеннето на Берлинския Химически Конгресъ въ десетото си заседание 1883 г. което гласи: "здрава вода трѣбва да не съдържа никакви слѣди отъ амо-

ниякъ и азотеста киселина въ една литра вода, а тъй като чумшмяната вода съдържа въ достатъчно количество и амоннякъ и азотиста киселина, то тя е нездрава.—

Главната причина за нездравостта на тази вода сж порознитъ тръби (кюкковетъ) презъ които спчки нечистотий влизътъ и умърс-
иватъ водата. Ако водата поне въ градътъ вървеше презъ желъзни тръби, то тя щеше да бжде много по чиста и по здрава.—

Квалитативна анализа на новата вода Анализа на Вишнелика

Понеже при анализата на чумшмяната вода показахъ подробно какъ сжмъ пзвършвалъ сѣка реакция, тукъ ще спомена само резултата отъ анализата т. е. какво и какво сжмъ намерилъ въ тази вода.

Желъзо — само слѣди. Калциеви и магнезиеви соли приблизително колкото и въ чумшмяната. Хлоръ тъй сжщо. Амоннякъ толкова не забѣлжителен, щото може да се каже че го нѣма. Азотиста киселина по малко отъ чумшмяната.

Фосфорна киселина както и кремачна—нѣма. За органическитъ нечистоти, като се пзржи остатокъ отъ 500 гр. вода при 400° еднамъ се забѣлзва почерняванието на остатъка, до дѣто при чумшмяната почерне значително.

Реакцията съ танина, тука бжде много по интензивна. Миризма нѣма.

Отъ тѣзи реакции заключавамъ, че вишнелика е по чиста и по здрава вода отъ колкото чумшмяната. — Тѣй като сжмъ увѣренъ, че вече знаете колко голѣмъ трутъ изисква квалитативната анализа на една вода, то мисли че не ще изисквате отдѣлна анализа на сѣки изворъ.

За това азъ взехъ отъ сѣки изворъ по 500 гр. и си направихъ смесъ 3500 гр. който и анализирахъ. Ето резултата.

Анализа на водата събрана отъ седемтѣхъ извора.

Зехъ 2000 гр. и почнахъ на 8/х.

Концентрирахъ 2000 гр., повече отъ полвината и така раздѣлихъ водата на двѣ порции: На утайка и филтратъ.

А) Анализа на утайката.

1) На Fe (желъзо). Съ $K_4Fe(CN)_6$, обоеднса се зелено. Сравнително съ чумшмяната Fe е тука повече.—

2—3) На Ca и Mg. Резултатъ сжщий както и при чумшмяната.

4) На H₂S O₄ (зачия, витриолъ). Като капнахъ нѣколко капки

Ba Cl_2 , получихъ послѣ 2—3 минути бѣла утайка доста видлива. Значи съдържа $\text{H}_2 \text{S O}_4$. —

5) На фосфати. Реакцията направихъ както и при чушмянната. Никакво пожелтяване. Доказателство че нѣма фосфати.

В) Анализа на филтрата

6) Подкислихъ малка порция съ H Cl и съ Ba Cl_2 . Получихъ слаба бѣла утайка. Значи по малко има $\text{H}_2 \text{S O}_4$, отъ колкото чушмянната. —

7) Малка порция подкислихъ съ H N O_3 (кезапъ) и съ Ag N O_3 , направи се бѣла утайка по слаба ѝ не толкова ужатна както при чушмянната.

8) Реакцията за N H_3 (амониякъ) направихъ на два начина, както и при чушмянната, но едвамъ се забѣлѣжи, както отъ червената лакмусова книжка, тъй и отъ стѣклената прѣчка натопена въ HCl , а пакъ миризма никаква. Съ неслерова растворъ, който може да докаже и една 1/100,000 частица отъ амониякъ въ нѣкоя вода реакцията бѣше едвамъ забѣлѣжителна. Значи въ водата нѣма амониякъ.

9) На H N O_3 (кезапъ). Зехъ 20 с. с. вода, наляхъ 40 с. г. чиста $\text{H}_2 \text{S O}_4$ и капнахъ нѣколко капки индиговъ растворъ, но твърдѣ слабъ растворъ, послѣ 4—5 минути водата се отбояднса. Контролъ направихъ съ диситилирана вода. Тѣзи реакция доказва, че въ водата има слѣди отъ H N O_3 .

10) Кремачна киселина нѣма. Слѣдующитѣ реакции направихъ директно въ водата:

11) На свободна въглична киселина (C O_2) и керечъ, също както и при чушмянната. Това направихъ и на изворитѣ.

12) На азотеста киселина (H N O_3). Зехъ J K нишеста, подкислихъ съ $\text{H}_2 \text{S O}_4$ чиста и едвамъ послѣ единъ часъ и 20 минути нишастата посиня. Значи нѣма (H N O_3).

13) Реакцията на миризливи газове направихъ както и при чушмянната, но не се усети никаква миризма. Това направихъ и на изворитѣ.

14) Органически материй. Постъпихъ както и при чушмянната, но остатѣка вмѣсто да почерней както стана при чушмянната, той само пожълте.

15. Суспендирани материй. (разни нечистоти). Постъпи се както и при чушмянната. нѣ послѣ чѣтире дена на дъното на стаклото намѣрихъ до 2—3 м. м. тиня. Послѣ се увѣрихъ, че всички тѣзи нечистоти сѣ отъ водата № 4.

Една интересна и важна реакция, която препоръчва Д-ръ Мед. С. Ligger (1881), професоръ въ Берлинскій Университетъ, за водата, е, разлагането на (К Ми О₄) калиевъ перманганатъ отъ органическитѣ тѣла въ нея. Споредъ него онази вода, която може да разложи (сѣде) 8 м. г. милиграма К Ми О₄ въ една литра вода, може да се пие безъ опасностъ. Тъзи реакция направихъ на съва вода отъдѣно. Послѣ 24 часа водата отъ № 4 почна да разлага манганата, а послѣ 34 дена вече го разложи и водата се отбави-са. Послѣ нея почнаха вишнелика, № № 1, 5, 6, Дн 7.

На основание на тази реакция, която и препоръчва такова едно гигиеническо общество вижъ страница 152—153 водата № 4 трѣба да се отдѣли отъ другитѣ води и ако е възможно № 1 защото иначе ще зарази съ орг. тѣла и другитѣ 6 извора. Освѣтъ това козахъ по горѣ, че тя съдържа и най много суспендирани материй (нечистотий).—

Друга интересна химическа реакция, която прѣпоръчва Далемаъ (въ 1877 год.) е да се прави реакция съ танинъ и ако не се образува матилка, като налѣйми танина. въ продължение на 2—15 минути, то водата е здрава, напротивъ — тя е опасна. Като извѣдохъ на единъ пътъ реакциитѣ съ танинъ върху сичкитѣ води, налѣймихъ че най лоша е № 1 и 4 а най добра № 5 и 6. Тъзи реакция на Далема не е толкова важна. —

Отъ тѣзи двѣ химически реакции, увѣряваме се че водата № 4, непременно трѣбва да се отдѣли отъ другитѣ, а не би било злѣ да се изостави и № 1.

Сравнение квалитативния анализъ на чушмяната вода съ анализа на събраната отъ сичкитѣ седемъ извора.

И двѣтѣ съдържатъ твърдѣ малко желѣзо, но мисли че новата съдържа по въче.

Калциеви и магнезиеви соли, сѣрна кислота, както и хлоръ, съдържатъ и двѣтѣ води; нѣ кои вода ги съдържа повече, не може да се распознае чрѣзъ квалитативната анализа, освѣтъ хлора, който сигурно е повече въ чушмяната.

На фосфати и двѣтѣ води не показаха реакциѣ, чушмяната показва нѣкаква жѣлта утайка, по бѣше съмнителна, додѣто новата не показва ни това.

Амониякъ както и азотеста киселина, чушмяната ги съдържа, додѣто при новата вода реакцията на амонияка не можеше да се забѣлѣжи, а на азотестата киселина забѣлѣжаха се нѣкакви

слѣди. Свободна въглеродна киселота съдържахъ и двѣтъ. Органически материй въ чушмяната много повече, отъ колкото въ новата.

Съ калневъ перманганатъ реакциитъ се почти равни, чушмяната е малко повече разложима отъ него. Марижливни газове нѣматъ и двѣтъ.

Отъ всичко това трѣбва да се заключи, че чушмяната е по нездрава вода. Но ако № 4 не се отдѣли отъ новата вода, ако новата вода не се введе въ града, чрезъ желѣзни траби, тогава нѣма ни най малко съмнѣние, че ти ще бѣде по лоша и отъ чушмяната. Освѣтъ тава анализата показва, че новата вода има голѣма нужда отъ прецеждане, ето защо водата, трѣбва прѣди да дойде въ града, да прелете поне прѣзъ два филтра.

AMYLEN HYDRAT

Ново спотворно (hypnoticum) средство.

Амиленъ-идратъ е билъ предложенъ като добро спотворно отъ проф. Mering и Jolly. Амиленъ-идрата е течность съ удѣленъ (специфически) вѣсъ 0, 8, мѣчно ся распуска въ водата, а въ алкооля ся распуска въ всякакви пропорции. Проф. Mering е опитвалъ това средство най напрѣдъ върхъ хладнокрѣвни и топлоткрѣвни животни, опититъ му върхъ кучетата сж го убѣдили, че амиленъ идрата въ извѣстни дози докарва сънь безъ никакви смѣстивни измѣненія въ дѣхъаннето, парализуване на дѣхъаннето настапвало само слѣдъ голѣми дози; тѣй сжщо амиленъ-идрата почти никакъ не влияе върху дѣятелността на сърдцето. Това послѣдне свойство на амиленъидрата му дава твърдъ голѣмо преимущество надъ хлоралъ-хидрата, който понижавя давлението въ кръвта. Общия резултатъ на дѣйствието на амиленъ-идрата върху животнитъ е слѣдующия: въ средни дози той дѣйствува върху главния мозъкъ, при по голѣми дози той поврежда грѣбначния и продълговатия мозъци, рефлекситъ ся губить, дѣхъаннето ся прекъсва и най послѣ ся спира и сърдцето. Средни дози считатъ отъ 3 до 5 грамма. Авторитъ сж давали това средство по слѣдующитъ формули:

Rp. Amylen hydrat 4, 0
 Aq. destillatae 40, 0
 Lixir. liquiritiae 4, 0

Mdes. За веднаждъ

Ако по нѣкоя причина болния не може да приеме лѣкарството, тогава то ся дава per rectum:

Rp. Amylen hydrat 5,0
 Aq. destillatae 50,0
 Mucil. gum. arab. 20,0

M. D. S. pro clysm.

Ако ли безсънието зависи отъ нѣкакво страдание, напр. невралгичнѣ, тогава полезно е амиленъ-идрата да си дава на едно съ морфий :

Rp. Amylen hydrat 6,0—7,0
 Aq. destillatae 60,0
 Morphii hydrachlor 0,02—0,03
 Extr. liquiritiae 10,0

M. D. S. Да се пие полъвината при лѣганне.

Rp. Amylen hydrat 4,0
 Murphii hydrochlor 0,015
 Aq. destillatae 50,0
 Mucil. gum. arab. 20,0

M. D. S. Pro clysm.

Авторитѣ потвърждаватъ, че всичко онова добро, което тѣ ся видѣли отъ амиленъ-идрата, то е отъ препарата, полученъ отъ Kahlbaum въ Берлинъ; всичкитѣ други препарати, получени отъ други мѣста, въроятно по причина на недостатъчната тѣхна чистина, сѣ предизвиквали неприятни компликации: приливъ на кръвта къмъ главата, главоболне и подиганне за бѣлване. Повечето отъ шибсетъ тѣхъ болни, на които авторитѣ сѣ давали амиленъ-идратъ безъ морфий) сѣ страдали отъ безсъние слѣдствие на перевозностъ, умствено пресилване, двама имали порокъ на сърдцето, единъ парализуванъ, единъ маниакъ, единъ съ delirium tremens; освѣнъ това средството е било давано при охтиката, коремни тѣхъ и ставни ревматизмъ. Въ всичкитѣ случаи дозата въ 3,0 — 5,0 сѣ давали слѣдъ $\frac{1}{2}$ часъ спокоенъ сънъ въ продължение на 6—12 часа безъ каквито и да било компликации. Като сравнява дѣйствиия на амиленъ идрата, паралехида и хлоралъ-идрата, Meringъ заключава, че приблизително 1 грамъ хлоралъ-идратъ дѣйствува еднакво, както 2 грамма амиленъ-идратъ или както 3 грамма паралехидъ.

Д-ръ Scharschmidt е опитвалъ това средство като спотворно въ психиатрическата клиника на проф. Jolly. Той е давалъ това средство приблизително по слѣдующитѣ формули :

Rp. Amylen hydrat 2,5—4,0
 Vin. rubri 30,0—40,0
 Sacchari 5,0—10,0

M. V. S. Да се пие за единъ пѣтъ,

Ако ли болните сѣ се отказвали така да приематъ това средство, тогава то ся давало въ клизма:

Rp. Amylen hydrat 3,0—5,0
Mucilago gummi arab.
Ag. destillatae ana 25,0

M. D. S. Pro clysmā.

Въобще дозитѣ сѣ варирали между 1, 6 до 5 грамма; автора счита за средня дозата въ 3—4 грамма, която е почти смѣцата, която дава и Mering. D-r Scharschmidt дава най много до 6 грамма за единъ пѣтъ. Отъ чистия препаратъ той не е забѣлявалъ никакви неприятни явления, видѣлъ е само 2—3 пѣти бѣлзавия. Аппетита, ходеннето по вънъ, дѣханнето и пулса си оставали безъ голѣми измѣненни. Автора отъ сравнителните си наблюдения е дошелъ до убѣждение, че амиленъ-идрата е твърдѣ добро снотворно средство въ психиатрическата практика. Въ сравнение съ хлоралъ-идрата амиленъ-идрата има това преимущество, че не докарва сюр-гюнь; въ сравнение пъкъ съ паралдехида той има това преимущество, че нѣма неговата неприятна миризма и вкусъ.

Д-ръ Lehmann и той хвали амиленъ-идрата като добро снотворно. Отъ 149 наблюдения, въ които той е давалъ това средство, ималъ е пълненъ успѣхъ въ 124, непълненъ въ 20 и никакъвъ успѣхъ въ 5. Отдѣлните дози сѣ варирали отъ 1 до 5 грамма. Снѣ е идвало даже и слѣдъ 5—15 минути и той ся е продължавалъ не по малко отъ 6 до 8 часа. Малко много серъезни явления той не е наблюдавалъ нито единъ пѣтъ.

Амиленъ-идрата е билъ испитванъ като снотворно средство отъ Dr Avellis въ клиниката на проф. Riegel'я; лѣкарството било давано на 40 души съ различни болѣсти (съ болѣсти на стомаха, сърдцето, желтнзичави, охтичави и пр.). Дозитѣ сѣ били разни отъ 0,80 до 3,2 грамма, нѣ най често било давано по 2—2,40 грамма. Автора намира за най-добро лѣкарството да се дава на болните съ вода и да се прибавва по малко малиновъ сиропъ всѣкий пѣтъ когато трѣбва да пие. Той намира, че не распуснатъ въ водата, сухия амиленъ идратъ произвежда раздражение на стомаха, за туй съвѣтва да ся недава съ капсули. И D-r Avellis съвѣтва лѣкарството да ся дава въ клизма, ако болния по тѣзъ или онѣзъ причина (Stenosis oesophagi язва въ стомаха и др.) не може да приема лѣкарството чрезъ стомаха. Заклученията, къмъ които автора е дошелъ, сѣ слѣдующите: 1) Амиленъ-идрата е доста добро снотворно, само ако ся дава въ достатѣчни дози, 2) Той дѣйствува по слабо отъ хлорала, нѣ по силно отъ паралдехида: 3) той дѣй-

ствува и на хора, които сѫ навикнали вече къмъ анркотическитѣ средства, само че при сѣтова изисква дозитѣ да бѣдѣтъ по голѣми (4 грамма). 4) Сънътъ въ позечето случан пдва твърдѣ скоро, при добра доза даже подирѣ 5—10 минути. Отъ величината на дозата зависи и силата на сънътъ; болния лесно можемъ да събудемъ, при туй той сѣ събужда съ ясно съзнание и ако го оставятъ на рахатъ, той пакъ си заспива. 5) Сънътъ отъ малки дози сѣ продължава 2—3 часа, а отъ голѣми до 6—8 часа. 6) Болнитѣ сѣ събуждатъ както и послѣ естественния сънъ: болния сѣ осящатъ по сили и безъ главоболия и обща разбитость. 7) Дѣханнето не сѣ измѣнява, тъй сѣщо не сѣ измѣнява и пулсътъ. 8) Болнитѣ никогажъ не осящатъ нито лошъ вкусъ, нито лоша миризма както при паралехида. 9) За сега още не може да се рѣши, навикнуватъ ли болнитѣ къмъ амиленъ-идрата; при повторни давания на това средство, автора не е намиралъ за нужно да уголѣмѣва дозитѣ. 10) Неприятни явления сѣ били само у 2 болни (у една истерическа болна — възбуждение; докарало сънливостъ у единъ боленъ, който миналата нощъ твърдѣ късно билъ приелъ амиленъ-идратъ. Автора не знае никакви противопоказания (*contrindicaciones*) за назначаването на амиленъ-идрата освѣнъ извѣсни процеси въ устата и тежкитѣ страдания, на стомаха. (Врачъ 1887 год. № № 26, 29, 37, 45, и 1888 год. № 1),

Д-ръ Севвовъ.

Питателната сила на буліона.

Профессора Germain Sée, като се основавалъ по сегашнитѣ данни за смилането и храненето, уцѣнява питателната сила на буліона по слѣдующитѣ термини:

1-о Количеството на бѣлтѣчнитѣ вещества въ буліона е всякогъ твърдѣ слабо, и толкова по слабо колкото месото е било по малко варено; прочее буліонъ достави на организма твърдѣ малко бѣлтѣчни вещества, защото по голѣмата имъ часть остава съгъстена въ месото.

2-о Желатината (клеино вещество) способствува посредствено на реорганизацията; та като се раздвои (разчлени) може да произведе топлина; тя служи за пощадяване на тѣлеснитѣ бѣлтѣчни вещества, отъ които изгорива повече като нѣма желатина, по таи послѣдната не възражда тѣлеснитѣ тѣани.

3-о Въ буліона се намиратъ малко количество въглеродородни

състави; гликогенното вещество (сладородното), ниозита (въгледороден съставъ), захара и млъчвата киселина, които се намиратъ въ суровото месо, твърдъ скоро претърпяватъ коренни измъненни. Слѣдователно може да се предположи, както казва Вгйске, че гликогената се преобръща на захаръ и същия той захаръ се преобръща на млъчна киселина; но знае се че млъчната киселина, която произхожда отъ месата, не е еднаква съ млъчната киселина произхождаща отъ вкисването на захара; месената млъчна киселина обръща на дѣсно плана на поларизацията; а пакъ същата млъчна киселина нѣма оптически характеръ.

4-о Между органическитѣ вещества на булгона има още нѣколко четворни произведения, креативата, креатинината и кариината (произхождатъ отъ месото) но на които физиологическото дѣйствие е неизвѣстно.

5-о Солитѣ, които се намиратъ въ булгона, играятъ много по значителна роли; фосфорната киселина служи въ организма за уикчаваннето на костната система; обикновенната солъ (chlorure de sodium) изобилствува въ житкоститѣ, и за това на хлориститѣ и фосфатни соли, се иска да отдѣдатъ всичката питателна сила на булгона, които споредъ това излиза че е единъ соленъ растворъ. Но това не е вѣрно.

Всичкитѣ лѣкари, всичкитѣ болни и здрави хора са съгласни да признаватъ у булгона една укрѣпителна сила, и за щастие никога не ще да го замѣнятъ съ единъ топълъ растворъ отъ фосфатна потаса и готварска солъ. Въ какво състои неговата сила? той не е едно елементарно средство, защото ако на единъ боленъ, който е въ оздравване, вмѣсто млъко се даде най силния булгонъ, слѣдствието е съсипително; но ако, както се случавало често, дѣтето не може да смее млъкото, ако то несъмыслино му причинява диария, може въ разстояние на единъ или два дни да не му се дава млъко. а да му се дава единъ булгонъ и послѣ полезно би било ако се размѣси той съ кравешко млъко; само млъко ако се дадеше не ще се смее, а пакъ булгона не храни защото съдържа, съ изключение на солитѣ, твърдъ малко органически, и бѣлтъчни вещества, твърдъ малко въгледородни състави, а пакъ и мастъта която се намира въ него не се смиза тъй лесно както млъкото.

(Journal d'Hygiène № 598)

П.

Редакцията благодари на Г-на учителя Пончева, който има добрината да даде за обнародване горния анализъ на водитѣ въ Варна, желателно е и другитѣ наши учени да се по занимаеетъ съ такива въпроси, които са отъ твърдъ голъмо значение.